

Sociologia de la religió

Codi: 101133

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Avi Astor

Correu electrònic: Avi.Astor@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

És possible lliurar els treballs i l'examen final en castellà, català o anglès.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és oferir una mirada panoràmica a la sociologia de la religió. La voluntat és apropar l'alumnat als debats sociològics principals i, facilitar-los, també, les eines metodològiques necessàries per estudiar el fenomen religiós de forma empírica.

Amb aquest objectiu l'assignatura es divideix en dos grans blocs:

A) El primer bloc es diu "La mirada sociològica sobre la religió: introducció teòrica, metodològica i conceptual" i se centra en oferir una introducció a la disciplina a partir de la revisió conceptual i teòrica i la presentació d'eines per al aproximació empírica a la religió.

B) El segon bloc es titula "Pensar la religió en un món global: debats contemporanis" i s'estructura al voltant de cinc temes d'investigació actuals en la sociologia de la religió. La voluntat és comprendre la gènesi, les característiques i les implicacions de les transformacions contemporànies de la religió a nivell global.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.

- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
7. Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
8. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.
9. Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
13. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.
16. Relacionar les explicacions de les desigualtats culturals amb els debats teòrics i metodològics generals.
17. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Bloc A. La mirada sociològica sobre la religió: introducció teòrica, metodològica i conceptual

a.1. De què parlem quan parlem de religió? Clarificacions conceptuals

a.2. La perspectiva sociològica en l'anàlisi dels fenòmens religiosos: Déus creadors de persones i persones creadores de Déus

a.3. La mirada dels clàssics a la sociologia de la religió: de mort, opi i neurosi

a.4. L'aproximació empírica al fenomen religiós: epistemologia, etnografia i context

Bloc B. Pensar la religió en un món global: debats contemporanis

b.1. Modernitat i secularització: crònica d'una relació complexa

b.2. Globalització i fonamentalisme religiós

b.3. Espiritualitat, transcendència i cos: la recerca del sentit

b.4. Migracions i diversitat religiosa: coexistència, conflicte i acomodació

b.5. Gènere i religió: implicacions empíriques, legals i polítiques

b.6. La religió a l'esfera pública: drets, llibertats i dilemes

Metodologia

L'assignatura s'organitza al voltant de tres activitats:

- a) Les classes magistrals que dibuixen l'aproximació principal al tema
- b) Les "classes pràctiques" on es discuteixen lectures i/o es treballa conjuntament entorn qüestions concretes
- c) Simultàniament, l'alumnat duu a terme un treball etnogràfic que la professora supervisa a tutories, i en espais específics designats a classe

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Treball empíric	20	0,8	1, 3, 11, 14
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	45	1,8	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir de tres tipus d'exercicis:

1) Un examen o prova final (que podrà ser no presencial i no memorística i que podrà incloure comentaris de text, qüestions de reflexió, etc.), en la qual els estudiants hauran de demostrar que han entès i assimilat correctament els principals continguts del programa i que són capaços d'argumentar posicions teòriques de forma rigorosa. L'examen tindrà un pes del 40% de la nota final.

2) Un treball empíric que amb una aproximació etnogràfica es focalitzarà en una comunitat religiosa. El treball es farà en grups de 2-3 persones i tindrà un valor d'un 40% de la nota final. El treball inclourà diversos lliuraments.

3) L'alumnat del curs ha d'escollir una monografia, llegir-la sencera, i fer-ne un breu assaig de 1.750-2.000 paraules. L'assaig es presentarà i discutirà breument a classe. Es deixa obert a l'alumnat la possibilitat de buscar una altra monografia d'interès però s'haurà d'obtenir la conformitat de la professora. Aquesta part valdrà un 20% de la nota.

Així mateix, l'alumnat haurà de tenir en consideració les següents qüestions:

- Es considerarà que la persona té un "No Presentat" si no ha lliurat el treball o l'examen
- Hi haurà avaluació de recuperació de l'examen però no dels treballs.

Plagi

El plagi consisteix a utilitzar el treball d'altres com si fos propi. Quan s'utilitzin llibres, articles, pàgines d'internet o qualsevol altre material, és obligatori especificar mitjançant l'ús de referències, indicant clarament dins el text quina referència correspon a quina frase. En el cas de citar un fragment paraula per paraula, és imprescindible posar el fragment entre cometes. El plagi és una infracció greu, equivalent a copiar en un examen. Comportarà una nota de zero per a l'assaig.

Per a més informació sobre el plagi, podeu mirar la guia sobre "Com s'ha de citar i com evitar el plagi": <http://blogs.uab.cat/suportcampus/files/2018/03/Alumnat.-Citar-per-a- evitar-el-Plagi.pdf>.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen reflexiu final	40	10	0,4	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Lectura monografia i discussió a classe	20	10	0,4	3, 4, 5, 8, 10, 12, 13, 14, 17
Treball empíric	40	30	1,2	2, 5, 7, 8, 9, 11, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia general

- Ardèvol Piera, E, and Munilla, Glòria, eds., *Antropología de La Religión. Una Aproximación Interdisciplinaria a Las Religiones Antiguas y Contemporáneas* (Barcelona: UOC, 2003)
- Asad, Talal, et al. *Is critique secular?: blasphemy, injury, and free speech*. (Oxford: Oxford University Press, 2013)
- Beckford, J. A., *Theorising Religion: Classical and Contemporary Debates* (Ashgate Publishing, Ltd., 2006)
- Beckford, J. A., *Social Theory and Religion* (Cambridge University Press, 2003)
- Berger, P. L. *El dosel sagrado: para una teoría sociológica de la religión*. (Barcelona: Editorial Kairós, 1999).
- Berger, P.L. *Para una teoría sociológica de la religión*. (Barcelona: Kairós, (1971 [1967])).
- Berger, P. *Una gloria lejana: La búsqueda de la fe en época de credulidad*. (Barcelona: Herder, (1994 [1992])).
- Berger, P. L., *The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics* (Wm. B. Eerdmans Publishing, 1999)
- Berger, P., and T. Luckmann, *La Construcción Social de La Realidad* (Barcelona: Herder, 1996)
- Berger, P., G. Davie, and E. Fokas, *Religious America, Secular Europe?: A Theme and Variations* (London: Ashgate Pub Co, 2008)
- Berger, P. *El Pluralismo y la Dialéctica de la Incertidumbre*. (Estudios Públicos, 67, 1997).
- Beckford, J. A. *Social Theory and Religion*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2003).
- Casanova, J. *Public religions in the modern world*. (Chicago: The University of Chicago Press, 1994).
- Cantón Delgado, Manuela, *Bautizados En Fuego: Protestantes, Discursos de Conversión y Política En Guatemala (1989-1993)*. (Guatemala: Centro de Investigaciones Regionales de Mesoamérica, 1998).
- Cantón Delgado, Manuela, *La Razón Hechizada*. (Ariel, Barcelona, 2001).
- Davie, Grace, *Europe: The Exceptional Case*. London: Darton (Longman & Todd, 2002)
- Davie, Grace, *Sociología de La Religión* (Madrid: Akal, 2011)
- Delgado Ruiz, M. *La ira sagrada: anticlericalismo, iconoclastia y antiritualismo en la España contemporánea*. (RBA: Barcelona, 1992)
- Eliade, Mircea (1996). *Lo sagrado y lo profano*. Barcelona: Paidós.
- Estruch, Joan, *L'Opus Dei i Les Seves Paradoxes*. (Barcelona: Edicions 62, 1993)
- Estruch, Joan, Joan Gomez, Maria del Mar Giera, i Agustí. Iglesias, *Les Altres Religions. Minories Religioses a Catalunya*. (Barcelona: Mediterrània, 2004)
- Estruch, Joan. *Entendre les religions. Una perspectiva sociològica*. (Barcelona: Mediterrània, 2015).
- Giera, M. i Urgell, F. *Consumiendo Religión*. (Barcelona: La Caixa, 2003).

- Hervieu-Léger, D. *La religión, hilo de memoria*. (Barcelona: Herder, 2005).
- Luckmann, T. *The invisible religion: The problem of religion in modern society*. (Macmillan New York, 1967).
- Mahmood, Saba. *Politics of piety: The Islamic revival and the feminist subject*. Princeton University Press, 2011.
- Prat, J. *El estigma del extraño*. (Barcelona: Ariel, 1997).
- Roy, O. *La santa ignorancia* (Barcelona: Península, 2010).
- Weber, Max, *Ensayos Sobre Sociología de La Religión*. (Madrid: Taurus, 1987)

Pàgines web d'interès

- <http://www.bbc.co.uk/religion/religions/>
- <http://www.thearda.com/> (theassociation of religious data archives)
- <http://www.kent.ac.uk/religionmethods/index.html>
- <http://hrr.hartsem.edu/sociology/disciplineresources.html>
- <http://blogs.ssrc.org/tif/>